

Aan de leden van de gemeenteraad en
burgercommissieleden

Concernfinanciën

Helmond, 24 september 2010
Onderwerp: Aanbieding Begroting 2011

Ons kenmerk: 1099007592
Uw kenmerk:

Doorkiesnr.: 587237
Uw brief d.d.:

Geachte raadsleden en burgercommissieleden,

Op 1 juni heeft u de Voorjaarsnotitie behandeld. De volgende stap in het proces van Planning en Control, is de uitwerking in de begroting. In deze begeleidende brief leest u de achtergronden en afwegingen die tot de voorliggende begroting hebben geleid.

Sluitende begroting

Het is de eerste begroting van deze raadsperiode. Bij het aantreden van deze Gemeenteraad hebben wij onze ambities vastgelegd in het coalitieprogramma "Samen daadkrachtig". In de Voorjaarsnotitie hebben wij reeds aangegeven dat de begroting 2011-2014 vooral in het teken zal staan van de gevolgen van de economische recessie en de daaruit voortvloeiende noodzakelijke bezuinigingen. In lijn met de Voorjaarsnotitie zijn wij, zij het met grote moeite, erin geslaagd een sluitende begroting (met een sluitend meerjarenperspectief) aan u voor te leggen. Ofschoon het erop lijkt dat we het diepste punt van de recessie gepasseerd zijn, komen nu de moeilijke jaren voor de gemeente. De directe gevolgen tekenen zich af in stagnatie van de grondexploitatie en woningbouw. En in de werkgelegenheid met aanhoudend een sterk beroep op de sociale uitkeringen. Mede als gevolg van omvangrijke rijksbezuinigingen worden we gedwongen de tering naar de nering te zetten en forse bezuinigingen door te voeren. Dit dwingt ons om samen met u en onze partners alle zeilen bij te zetten om bestaande voorzieningen waar mogelijk veilig te stellen. Daarbij staan de primaire voorzieningen voor onze burgers centraal.

Keuzes maken

Bij de behandeling van de Voorjaarsnotitie hebben we de bezuinigingsmogelijkheden met u verkend om daarmee gezamenlijk en vroegtijdig richting te kunnen geven aan de uitwerking in de begroting. Zoals gezegd is de uitdaging daarbij geweest om enerzijds de onder druk komende primaire voorzieningen zo veel mogelijk in stand te houden en anderzijds dusdanig keuzes te maken, dat we als Helmond zo mogelijk sterker uit de crisis komen. Helaas zijn moeilijke en impopulaire keuzes daarbij onontkoombaar. Dit proces wordt bemoeilijkt doordat niet duidelijk is wat de uiteindelijke omvang wordt van de rijksbezuinigingen. Dat geldt zowel voor de algemene uitkering uit het Gemeentefonds als voor te verwachten directe kortingen op doeluitkeringen. Daardoor maakt het Rijk impliciet voor ons keuzes met mogelijk ingrijpende gevolgen voor bestaande voorzieningen.

Ontwikkelingen op Rijksniveau

In hoofdstuk 1.5 van de begroting schetsen we de ontwikkelingen vanaf het begin van de kredietcrisis doorlopend tot de voorbereidingen van deze begroting. Naast grote onzekerheden door het uitblijven van krachtig herstel van de economie, de tussentijdse Tweede Kamerverkiezingen, de langlopende kabinetsformatie en de aangekondigde hervorming op vele beleidsterreinen stapelen de (dreigende) rijksbezuinigingen zich op. Dit ondergraaft op vrijwel alle beleidsterreinen tot nu toe bestaande zekerheden. Verder blijkt, dat de zoektocht naar de bezuinigingsmogelijkheden en de toenemende financiële druk in 'Den Haag' in de praktijk steeds vaker leiden tot een spanningsveld. Hierbij voelt de VNG zich regelmatig niet gehoord en stuit de onderbouwing van bezuinigingen vaak op onbegrip bij de gemeenten.

Ons uitgangspunt blijft, dat het Rijk en gemeenten gezamenlijk blijven zoeken naar verantwoorde oplossingen.

Verder heeft het Rijk voor 2009 en 2010 in totaliteit € 6 miljard uitgetrokken om de recessie te bestrijden. Afspraak daarbij is, dat een aanzienlijk aandeel hiervan door en via de gemeenten wordt ingezet als extra impuls en voor het opvangen van de gevolgen van de crisis. Dit zien we op dit moment o.a. terug in de honorering van subsidieaanvragen voor Helmondse woningbouwprojecten in het kader van de Tijdelijk Stimuleringsregeling Woningprojecten.. Daarnaast zijn er ook diverse impulsen van de provincie Noord-Brabant op het gebied van de woningbouw (de regeling Brabantse Verkoopgarantie, een tijdelijke renteloze geldlening (De Waterburchten) en tijdelijke medefinanciering van startersleningen).

Voorjaarsnotitie op hoofdlijnen

Op 1 juni is de Voorjaarsnotitie aan u gepresenteerd. Hierin staan de eerste resultaten van de confrontatie van het overdrachtdossier, coalitieprogramma en de geactualiseerde budgettaire mogelijkheden. In deze begroting zijn de kaders en de bezuinigingen uit de voorjaarsnotitie uitgewerkt.

Kaderstellende uitgangspunten in de Voorjaarsnotitie waren:

- Er is beperkte ruimte voor intensiveringen, namelijk voor het oplossen van enkele knelpunten;
- De verwachte korting op de uitkering uit het Gemeentefonds ad € 9 miljoen wordt uitgesmeerd over de periode tot en met 2015 (in plaats van 2014). Dit betekent uiteraard wel, dat we bij de begroting 2012 (met een meerjarenperspectief 2015), wederom geconfronteerd worden met aanvullende bezuinigingen.
- Rekening moeten worden gehouden met directe bezuinigingen op de diverse doeluitkeringen. Hierbij geldt als hoofdlijn dat het rijksbeleid wordt gevolgd door deze specifieke bezuinigingen binnen de betreffende beleidsterreinen op te vangen.
- Van de totale bezuinigingen wordt een bedrag van € 3,6 miljoen gerealiseerd op personeel en overhead (10 % vermindering van de personele formatie zonder gedwongen ontslagen) Het restant wordt gevonden in de programma's, zoals aangegeven in de Voorjaarsnotitie.

Bij de afronding van de begroting zijn we geconfronteerd met een forse extra korting op de middelen voor de WMO. Ofschoon de VNG zich niet kon vinden in de motivering en omvang van deze korting is deze toch doorgevoerd. Deze werkwijze schetsten we u al in de alinea "Ontwikkelingen op Rijksniveau". We hebben alles in het werk gesteld om de basisvoorzieningen van de WMO toch in stand te houden. Dit heeft echter wel extra bezuinigingen op andere terreinen van het welzijnsbeleid gevergd. Verder dreigt er bij de financiering van de Wet werk en bijstand een korting door het Rijk van maar liefst € 3 miljoen. Omdat dit voor

alle gemeenten geldt, wordt momenteel samen met het VNG en de G32, alles in het werk gesteld om deze korting te voorkomen. Met deze mogelijke korting is in deze begroting geen rekening gehouden.

Bezuinigingen

Zoals aangegeven zijn we er in geslaagd om een sluitende begroting te presenteren. Daarvoor is het nodig om een bedrag van ruim € 13 miljoen aan bezuinigingen in gang te zetten. Moeilijke keuzes zijn daarbij onontkoombaar. Wij hebben er naar gestreefd om een evenwichtige verdeling aan te brengen.

Kernboodschap is dat wij willen investeren in de eigen kracht van mensen. Dat betekent dat we de tijd dat de overheid overal een antwoord op had of een financiële oplossing, achter ons moeten laten. En het betekent dat wij ervoor kiezen om de noodzakelijke bezuinigingen primair te richten op het anders organiseren en structureren om daarmee de (belangrijkste) voorzieningen veilig te stellen. Dit vereist de bereidheid van alle betrokkenen tot herbezinning, efficiency en creatief meedenken. Ofwel, samen denken, samenwerken en samen doen! Daarnaast wordt pas op de plaats gemaakt met de 'automatische' prijs- en areaalcompensatie. Op personeel en overhead willen we een bezuiniging van € 3,6 miljoen gaan realiseren, hetgeen navolging vraagt van de door ons gesubsidieerde instellingen en gemeenschappelijke regelingen.

Op pagina 24 van de begroting ziet u een overzicht van alle bezuinigingen.

Intensiveringen

Door bovengenoemde bezuinigingen te realiseren wordt aan de andere kant ook een aantal intensiveringen mogelijk gemaakt. Daarbij willen we noemen dat we:

- door o.a. extra ombuigingen een bedrag van € 782.000 hebben vrijgemaakt om de recente korting op de WMO op te vangen. Hierdoor blijven de basisvoorzieningen toch in stand. Daarnaast is ingaande 2013 een bedrag van € 400.000 beschikbaar gemaakt om de tijdelijke personele capaciteit ten behoeve van de uitvoering van de WMO ook structureel te kunnen continueren.
- voor de uitvoering van de Wet werk en bijstand (WWB I-deel) is zowel in 2011 als in 2012 € 1,6 miljoen extra beschikbaar gesteld. Door het uitblijven van krachtig economisch herstel zal de druk op de voorziening onverminderd hoog blijven.
- voor extra personele capaciteit voor de uitvoering van deze wet voor 2011 € 1 miljoen en voor 2012 € 0,5 miljoen uittrekken.
- een bedrag van € 163.000 extra beschikbaar stellen voor bijzondere bijstand.
- de subsidiëring van de Let's ruilwinkel voor de komende jaren veilig stellen.
- de faciliteit van startersleningen voor aankoop van woningen hebben verlengd.
- een extra impuls geven aan de inzet van buurtbeheerders en door het beschikbaar stellen van wijkbudgetten.
- bijzondere aandacht voor veiligheid (coördinator handhaving) hebben.

Een overzicht van alle intensiveringen vindt u op pagina 23 van de begroting.

Een behoudend tarievenbeleid

Wij staan voor een verantwoord tarievenbeleid. In het totaalpakket zoals voorgesteld voor 2011 kunnen we de algemene belastingen, heffingen en leges volstaan met een inflatiecorrectie van 0,8%. Dit betekent, dat we met verhogingen kunnen volstaan van:

- 0,8% voor afvalstoffenheffing. De voorgenomen extra verhoging van 1,6%, waartoe reeds eerder is besloten, kunnen we voor 2011 achterwege laten;
- 0,8% voor de rioolrechten. Hiermee komt een einde aan de jarenlange extra verhoging voor toekomstige investeringen (€ 10 per jaar per huishouden);
- 0,8% voor de OZB –tarieven (toegestane stijging landelijk gemiddeld 3,5%);
- 0,8% voor de overige leges.

Al met al kunnen we concluderen, dat we de algemene (belasting-)tarieven, die eenieder raken hebben kunnen ontzien in deze tijd van bezuinigingen. Daarnaast kunnen we melden, dat we de parkeertarieven conform de afspraken in 2008 hebben aangepast en de grondprijzen voor woningbouw voor 2011 bevroren en niet verhogen met de inflatiecorrectie. Eén en ander in afwachting van betere tijden. In afwijking hiervan voeren we wel een beperkte verhoging van 0.8% voor de grondprijzen van bedrijventerreinen door.

Een doordacht investeringsbeleid

De economische omstandigheden hebben uiteraard ook gevolgen voor het investeringsbeleid. Op vele onderdelen maken we een pas op de plaats. Dit betekent, dat we eerst afmaken wat we al in gang hebben gezet. Uiteraard zijn we daarbij alert op het voorkomen van kapitaalvernietiging. Het is niet uitgesloten dat de wijze van aanpak en de fasering van de verschillende projecten nog enige aanpassingen zullen ondergaan. Dit is afhankelijk van de mogelijkheden en zal in samenwerking met eventuele partners worden opgepakt. De komende jaren ligt het accent op de investeringen van Samen Investeren BrabantStad. Deze investeringen zijn gebaseerd op het subsidieprogramma van de provincie, waaronder harde afspraken liggen ten aanzien van start en realisatie. Dit legt een zware claim op het investeringsprogramma en het ambtelijk apparaat tot en met 2013. Met deze extra inspanningen benutten we een unieke kans om een groot pakket investeringen te realiseren, dat bijzonder waardevol is voor het welzijn van onze burgers en de toekomst van onze stad.

Mede gelet op de economische situatie staan de gevolgen voor de inwoners en hun leefomgeving bij het investeringsbeleid centraal. Hierbij wordt getracht om de sociaal-economische en fysieke infrastructuur die de basis vormen voor een kwalitatief leefbaar Helmond ook voor de toekomst veilig te stellen. Wij menen dit te kunnen realiseren door te blijven focussen op de belangrijkste lopende strategische ontwikkelingen. Behoud en groei van de werkgelegenheid in het algemeen en in bijzonder de sectoren food, automotive, zorg en bouwen spelen hierbij een belangrijke rol. Dit alles om onze inwoners van jong tot oud passende zorg, goed onderwijs en woonplezier te kunnen blijven bieden.

Bij de Voorjaarsnotitie is een aantal knelpunten onderkend. Bij deze begroting hebben we deze punten door verschuivingen en herprioritering in het investeringsprogramma kunnen oplossen. Hierdoor stellen wij verantwoorde oplossingen voor onder meer de benodigde investeringen in onderwijshuisvesting, de investeringsruimte voor knelpunten sport en het mogelijk maken van renovatie van de Europaweg.

L.B